

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

Övriga arbetstidsfrågor – Motionerna A88–A106 med utlåtan- den

Motion A88

Avdelning 26 Östergötland

Stupstockens försämringar i Teknikavtalet IF Metall

Under en lång period har stupstocken för arbetstider i det centrala avtalet genomgått förändringar.

Av dessa förändringar har inga lett till förbättringar. Resultatet har enbart gynnat motparten och gett oss medlemmar inom Teknikavtalet IF Metall försämringar. Att ha en arbetstid som kan varieras med 40 minuter per arbetspass är alldeles för mycket. Denna variation kallas för korridoren. Om vi inte aktar oss kommer denna så kallade korridor, som mer liknar en motorväg, vara lika fylld med medlemmar som arbetar enligt den som E4:an är genom Stockholm vid rusningstid. Det är också så att en försämring i Teknikavtalet IF Metall riskerar att påverka samtliga avtalsområden.

Många kommenterar stupstockens försämringar med att det är få arbetsplatser som tillämpar stupstocken. Det stämmer förvisso, men frågan är ändå lika viktig. Vid en lokal förhandling är det centrala avtalet alltid i spel. Stupstockens försämringar leder till ett sämre utrymme för bra lokala överenskommelser. Dessutom finns ett tak i tidbanken på max 100 timmar vid årsskifte, vilket minskar individens möjlighet att ta ut arbetstidsförkortning och övertid som förts till tidbank. Utan detta tak skulle stupstocken ha ett större värde i förhandling för vår del.

När arbetsgivaren ensidigt kan minska tidbanken är det lättare att hantera stupstocksreglerna med den arbetstidsförkortning det innebär. I tidigare avtal hade individen själv möjlighet att begära att överföra tid från tidbanken till en pensionspremie, vilket är en bättre ordning.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag

att i kommande avtalsförhandlingar för Teknikavtalet IF Metall arbeta för en minskning av korridoren i § 4 mom. 4:2

att om det inte är möjligt ändå stoppa utökning av korridoren i § 4 mom. 4:2 i kommande avtalsförhandlingar för Teknikavtalet IF Metall

att i kommande avtalsförhandlingar för Teknikavtalet IF Metall förhandla fram att överföring från tidbank till pensionspremie enbart förfogas av arbetstagaren.

Utlåtande, motion A88

Arbetstidskorridoren infördes i Teknikavtalet IF Metall i samband med att förbundet 1998 krävde arbetstidsförkortning. Arbetsgivarpartens motkrav var då ökad flexibilitet i arbetstidens förläggning. Därefter har arbetstidskorridoren utökats vid två tillfällen: dels 2007, dels i samband med en paketlösning 2013 som bland annat innebar införandet av rätten att gå ned till deltid i pensioneringssyfte, avsättningar till deltidspension och att gällande uppbördsavtal förlängdes.

Kongressen 2014 beslutade att förbundsstyrelsen principiellt skulle uttala sig om att arbetstidskorridoren har nått sitt tak. I riksavtalsförhandlingarna 2016 gjorde förhandlingsledningen tydliga uttalanden om detta till motparten och bland förbundets avtalskrav 2017 ingick en minskning av korridoren från 40 till 30 minuter. Förbundsstyrelsen delar uppfattningen att kravet ska drivas även i kommande avtalsförhandlingar.

I Teknikavtalet IF Metall § 5 mom. 5:3 anges att om inte de lokala parterna kommer överens om annat ska den tid i tidbank som vid årsskiftet överstiger 100 timmar ersättas

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

genom att belopp som motsvarar aktuell lön per timme betalas in som premie till pensionsförsäkring för arbetstagaren. I motionen föreslås att enbart arbetstagarna ska förfoga över om sådan överföring ska ske. Förbundsstyrelsen anser att frågan om den exakta utformningen av reglerna för tidbanken i Teknikavtalet IF Metall bör överlämnas till avtalsrådet.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att bifalla 1:a och 2:a att-satserna och att överlämna 3:e att-satsen till avtalsrådet.

Motion A89

Avdelning 2 Norrbotten, 3 Norra Västerbotten, 4 Södra Västerbotten, 6 Mellersta Norrland, 7 Södra Norrland

Arbetsrättsliga frågor

Vi vill ha mer makt över vår fritid.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att arbetstidskorridorer ska tas bort ur alla avtal.

Utlåtande, motion A89

Eftersom problemställningen ser olika ut inom olika avtalsområden bör avtalskrav och lösningar anpassas utifrån de omständigheter som råder inom respektive avtalsområde. Förbundsstyrelsen anser att arbetstidsreglernas exakta utformning är en fråga som bör hanteras inom respektive avtalsområde.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A90

Medlem Örjan Larsson avdelning 6 Mellersta Norrland

Arbetstid

Garanterat tydligt reglerad arbetstid.

Jag föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att ta bort möjligheten till användning av arbetstidskorridorerna i Teknikavtalet IF Metall.

Utlåtande, motion A90

Arbetsstidskorridoren infördes i Teknikavtalet IF Metall i samband med att förbundet 1998 krävde arbetstidsförkortning. Arbetsgivarpartens motkrav var då ökad flexibilitet i arbetstidens förläggning. Därefter har arbetsstidskorridoren utökats vid två tillfällen: dels 2007, dels i samband med införandet av deltidspension 2013.

Kongressen 2014 beslutade att förbundsstyrelsen principiellt skulle uttala sig om att arbetsstidskorridoren har nått sitt tak. I riksavtalsförhandlingarna 2016 gjorde förhandlingsledningen tydliga uttalanden om detta till motparten och bland förbundets avtalskrav 2017 ingick en minskning av korridoren från 40 till 30 minuter. Förbundsstyrelsen delar uppfattningen att kravet ska drivas även i kommande avtalsförhandlingar.

Förbundsstyrelsen anser att frågan om att helt ta bort arbetsstidskorridoren bör behandlas av förhandlingsdelegationen för Teknikavtalet IF Metall.

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A91

Medlem Conny Johansson avdelning 34 Borås

Skiftuppehåll vid helgdagar och storhelger

Tidigare hade vi ett lokalt avtal på vår fabrik men det förhandlades bort. Jag ser gärna att det införs i kollektivavtalet; främst Teknikavtalet men kan även gälla andra avtal. Tanken med avtalet är att man är ledig från dagen före när helgdag infaller på ledig dag (fredag). Om man arbetar sena skiftet i dag får man ju arbeta en dag extra, för man får ju inte ut sin lediga fredag. Exempelvis vid påsk från förmiddagsskiftets slut dagen före långfredagen till nattskiftets början annandag påsk.

Jag föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att det införs i kollektivavtalet att skiftgången bryts i och med förmiddagsskiftets slut innan helg om helgdagen är en fredag och återupptas i och med nattskiftets början på helgens sista dag.

Utlåtande, motion A91

Förslaget i motionen är utformat så att det avser samtliga avtalsområden. Reglerna om arbetstidens förläggning och olika skiftformer ser olika ut inom olika avtalsområden och förbundsstyrelsens uppfattning är att arbetstidens förläggning vid skiftgång är en fråga som bör hanteras inom respektive avtalsområde.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A92

Avdelning 48 MittSkåne

Arbetstidens förläggning

Arbetsgivaren har i dag rätt att förlägga ordinarie arbetstid måndagar till lördagar enligt Motorbranschavtalet. En del arbetsgivare utnyttjar givetvis detta medan en del klarar sin verksamhet måndag till fredag med övertid på helgen vid behov.

Vi tycker att om arbetsgivaren säljer in service och dylikt på helgerna så borde våra medlemmar få del av den kakan och inte bara få inskränkt tid ihop med familjen.

Ingen ska behöva jobba ordinarie arbetstid på lördagar i motorbranschen. Det är klart att arbetsgivarna kommer att klaga på att de förlorar jobb i verkstaden på grund av mindre flexibilitet i avtalet, men med viss jour och lite övertid så går det att lösa. Trycket i verkstaden skulle på sikt öka måndag till fredag då jobben förläggs mer under den tiden.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att skrivningen i Motorbranschavtalet ändras så att ordinarie arbetstid endast får förläggas måndag till fredag.

Utlåtande, motion A92

Enligt nu gällande avtal är arbetare skyldig att tjänstgöra fem timmar på lördag mellan klockan 07.12 och 12.30 enligt en på förhand för två veckor i sänder av arbetsgivaren

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

upprättad tjänstgöringslista. Förbundsstyrelsen anser att frågan om den ordinarie arbetstidens förläggning lämpligen hanteras inom avtalsområdet.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A93

Medlem Oskar Gill, Jan Nordin, Victoria Norrman, Fredrik Nylander avdelning 6 Mellersta Norrland

Arbetstider

Många anställda med små barn har svårt att hinna till jobbet när barnen ska lämnas på dagis.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att småbarnsföräldrar med barn upp till åtta år har rätt till en flexibel arbetstid.

Utlåtande, motion A93

Enligt 3 § punkt 4 föräldraledighetslagen har en förälder rätt att gå ned i tid fram till dess barnet fyllt åtta år. Väljer föräldern att gå ned i arbetstid finns möjlighet att ta ut den i form av kortare dagar.

Enligt 3 kap. 5 § diskrimineringslagen ska arbetsgivaren underlätta för alla arbetstagare att förena förvärvsarbete och föräldraskap. I IF Metalls kollektivavtal finns också möjlighet att ta ut arbetstidsförkortning i form av timmar eller dagar. Det finns också möjlighet för lokala parter att träffa överenskommelser om arbetstiden.

I och med detta anser förbundsstyrelsen att det finns möjlighet för småbarnsföräldrar att driva frågan om flexibel arbetstid med hjälp av lag och avtal.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att anse motionen beaktad.

Motion A94

Klubben vid Akzo Nobel SC, Emhart Glass Sweden AB, HPGAB, Imerys Mineral AB, Pichano Stockvik AB, Rylander Bil AB avdelning 6 Mellersta Norrland

Arbetsrättsliga frågor

Vi vill underlätta för småbarnsföräldrar att planera ledighet under sommarlov.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att föräldrar ska ges rätt att ta ut längre sammanhängande ledighet under sommarlovet.

Utlåtande, motion A94

Det finns redan, framför allt för småbarnsföräldrar, flera möjligheter till ledighet att använda för att uppnå det som föreslås i motionen, till exempel kan föräldraledighet, semester, arbetstidsförkortning och kompensationsledighet användas i olika kombinationer för att få en längre sammanhängande ledighet under sommarlovet.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att anse motionen beaktad.

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

Motion A95

Medlem Dennis Källersfors avdelning 15 Stockholms län

Inflytande över den fria tiden

När företagen på fredagen bestämmer sig för om arbetarna måste jobba under helgen, grusas alla planer man har för helgen. När arbetsbelastningen under veckorna ökar och man ofta får rycka in på helger, gör det att man som arbetare slits fortare och inte kan njuta av sina dagar. Man ska kunna vara fri på sin fritid och kunna leva sitt liv som man själv vill.

Jag föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att medlemmarna får större inflytande när det gäller att planera in övertid

att medlemmarna får bestämmanderätt över den tid som ligger utanför ordinarie arbetstid.

Utlåtande, motion A95

På de flesta arbetsplatser är arbetsskyldigheten vid övertidsarbete inget stort problem, då det för det mesta kan lösas genom frivillighet. Samtidigt är problemet stort på andra arbetsplatser där produktionen sker vid taktade löpande band, eftersom det krävs att i stort sett samtliga arbetare är på plats för att produktionen ska fungera vid övertidsarbete. Dessa arbetsplatser finns främst inom fordonsindustrin och annan tillverkningsindustri och omfattar därmed ett stort antal medlemmar.

Förbundsstyrelsen anser att det är viktigt att driva frågan om att våra medlemmar ska få ett större inflytande över arbetsskyldigheten vid övertid på de områden där detta upplevs som ett problem. Därför har förbundet i flera avtalsrörelser drivit frågor som går ut på att öka individens möjligheter till att avstå övertidsarbete.

Genom åren har IF Metall lyckats driva igenom förbättringar, framför allt på Teknikavtalet IF Metalls område där frågan om skyldighet att utföra övertidsarbete är störst. Arbetsskyldigheten vid övertid har sänkts från 200 till 150 timmar och möjligheten att återföra ledig tid till tillgängligt övertidsutrymme har minskat. I de gemensamma avtalskommentarerna för Teknikavtalet IF Metall har det sedan tidigare stått att reglerna om övertid ska tillämpas praktiskt så att de leder till ett tillfredsställande resultat för både arbetsgivaren och de anställda. Till det har ett förtydligande införts som innebär att en intresseavvägning ska ske mellan verksamhetens behov och arbetstagarens behov av rekreation och familjeliv.

Eftersom problemen ser olika ut inom olika verksamheter bör avtalskrav och lösningar anpassas efter omständigheterna inom respektive avtalsområde.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A96

Avdelning 15 Stockholms län

Beordringsrätten är för stark

Vi kämpar med att få livspusslet att gå ihop. Måttet är rågat när fritiden inte längre är ens egen, utan arbetsgivarens, om man inte har en riktigt bra ursäkt.

Möjligheten att beordra övertid upplevs av medlemmarna som ett missbruk. Det totala antalet övertidstimmar håller sig dock på säkert avstånd från de gränser som bland annat Teknikavtalet IF Metall anger. Men problemet kvarstår, man äger inte sin fritid! Att

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

flera dagar i veckan bli beordrad att arbeta övertid och få vetskap om detta före sista rasten är en stark psykisk påfrestning. I många fall är användningen av övertid systematisk och en del av den planerade flexibilitet som företag bygger sina produktionssystem runt.

Det finns snart inte något incitament för företagen att planera körning, bygga buffert eller ta fram ett flexibelt produktionssystem när bemanningen är så flexibel. När medlemmarna går till arbetet vet de aldrig på förhand när arbetsdagen kommer att ta slut. Mäniskor känner sig livegna. Dessa problem växer inom vårt förbund och fler och fler företag slimmar sina produktionsflöden för att i stället använda vår fritid och våra helger till att hantera de dagliga störningarna.

Även om ytterligare begränsningar skulle upprättas gällande antalet timmar per månad och år som övertidsarbete kan ske, skulle grundproblemet för oss ändå bestå. En extremt skev maktfördelning som gör att vi inte längre äger vår fritid. Vår ståndpunkt är att arbetarens behov av rekreation och fritid bör väga tyngre än arbetsgivarens behov av övertid.

I Teknikavtalet IF Metall framgår det i avtalskommentarerna att övertidsarbete kan ske då ”särskilt behov finnes”. Det framgår dock inte i avtal eller avtalskommentarer vad detta begrepp innebär. Arbetstidslagens definition av övertidsarbete är tydlig med när övertid får användas. Det framgår i propositionen till nämnda lag att ”För uttag av allmän övertid krävs att särskilda skäl föreligger. Allmän övertid får tillgripas för att tillgodose vissa tillfälliga mer extraordinära behov av ökat arbetstidsuttag.”

Genom att tydliggöra att kollektivavtalets begrepp övertid inte är tänkt att vidga begreppet från arbetstidslagen får vi bättre möjligheter att stävja den användning av övertid som vi tar upp i denna motion.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att medlemmarna får större bestämmanderätt över de timmar som ligger utanför ordinarie arbetstid.

Utlåtande, motion A96

På de flesta arbetsplatser är arbetsskyldigheten vid övertidsarbete inget större problem, då det för det mesta kan lösas genom frivillighet. Där kan i stället en mindre grupp arbetstagare arbeta väldigt mycket övertid och snarare anse att begränsningsreglerna är ett hinder. Samtidigt är problemet stort på andra arbetsplatser där produktionen sker vid taktade löpande band, eftersom det krävs att i stort sett samtliga arbetare är på plats för att produktionen ska fungera vid övertidsarbete. Dessa arbetsplatser finns främst inom fordonsindustrin och annan tillverkningsindustri och omfattar därmed ett stort antal medlemmar.

Förbundsstyrelsen anser att det är viktigt att driva frågan om att våra medlemmar ska få ett större inflytande över arbetsskyldigheten vid övertid på de områden där detta upplevs som ett problem. Därför har förbundet i flera avtalsrörelser drivit frågor som går ut på att öka individens möjligheter till att avstå övertidsarbete. Dessvärre har arbetsgivar-sidan drivit olika krav på att utöka möjligheten till mer övertidsarbete och större makt över arbetstidens förläggning. Därför möter våra krav om minskad arbetsskyldighet hårt motstånd från arbetsgivarna.

Genom åren har IF Metall ändå lyckats driva igenom förbättringar, framför allt på Teknikavtalet IF Metalls område där frågan om skyldighet att utföra övertidsarbete är störst. Arbetsskyldigheten vid övertid har sänkts från 200 till 150 timmar och möjligheten att återföra ledig tid till tillgängligt övertidsutrymme har minskat. I 2017 års avtalsrörelse ställdes krav i Teknikavtalet IF Metall § 4 mom. 5:2 om begränsning av övertidsuttaget från 150 till 100 timmar och att återföring till tillgängligt övertidsutrymme vid uttag av betald ledighet ska minskas från 200 till 150 timmar.

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

I de gemensamma avtalskommentarerna till Teknikavtalet IF Metall har det sedan tidigare stått att reglerna om övertid ska tillämpas praktiskt så att de leder till ett tillfredsställande resultat för både arbetsgivaren och de anställda. Till det har ett förtydligande införts som innebär att en intresseavvägning ska ske mellan verksamhetens behov och arbetstagarens behov av rekreation och familjeliv.

Förbundsstyrelsen anser att frågan om arbetsskyldigheten vid övertid är av största betydelse för våra medlemmar och menar att frågan bör aktualiseras i samband med kommande avtalsförhandlingar utifrån de förhållanden som råder på de olika avtalsområdena.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A97

Avdelning 3 Norra Västerbotten, 4 Södra Västerbotten, medlem John Näsman avdelning 36 Göteborg

Rätten att säga nej till övertid

Flexibiliteten har blivit ett honnörsord inom industrin, nu senast i IF Metalls studiematerial inför kongressen. Flexibilitet är en omskrivning för att vi arbetare alltid ska vara redo att uppfylla företagets behov av produktion och därmed vinster.

När IF Metall böjde sig för arbetsköparnas tolkning att varje arbetare är skyldig att acceptera övertid förlorade vi industriarbetare en viktig strid. Sedan dess utnyttjar företagen övertiden diktatoriskt och försämrar vår möjlighet att ha ett fungerande privatliv.

Övertidsarbete ska vara frivilligt. Med frivillighet hamnar vi industriarbetare i en starkare position gentemot företagen.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att i kommande avtalsrörelse driva kravet att övertidsarbete ska vara frivilligt.

Utlåtande, motion A97

På de flesta arbetsplatser är arbetsskyldigheten vid övertidsarbete inget problem, då det för det mesta kan lösas genom frivillighet. Samtidigt är problemet stort på andra arbetsplatser där produktionen sker vid taktade löpande band, eftersom det krävs att i stort sett samtliga arbetare är på plats för att produktionen ska fungera vid övertidsarbete. Dessa arbetsplatser finns främst inom fordonsindustrin och annan tillverkningsindustri och omfattar därmed ett stort antal medlemmar.

Förbundsstyrelsen anser att det är viktigt att driva frågan om att våra medlemmar ska få ett större inflytande över arbetsskyldigheten vid övertid på de områden där detta upplevs som ett problem. Därför har förbundet i flera avtalsrörelser drivit frågor som går ut på att öka individens möjligheter till att avstå övertidsarbete. Dessvärre har arbetsgivar sidan drivit olika krav på att utöka möjligheten till mer övertidsarbete och större makt över arbetstidens förläggning. Därför möter våra krav om minskad arbetsskyldighet hårt motstånd från arbetsgivarna.

Genom åren har IF Metall ändå lyckats driva igenom förbättringar, framför allt på Teknikavtalet IF Metalls område där frågan om skyldighet att utföra övertidsarbete är störst. Arbetsskyldigheten vid övertid har sänkts från 200 till 150 timmar och möjligheten att återföra ledig tid till tillgängligt övertidsutrymme har minskat. I 2017 års avtalsrörelse ställdes krav i Teknikavtalet IF Metall § 4 mom. 5:2 om begränsning av övertidsuttaget från 150 till 100 timmar och att återföring till tillgängligt övertidsutrymme vid uttag av betald ledighet ska minskas från 200 till 150 timmar.

I de gemensamma avtalskommentarerna för Teknikavtalet IF Metall har det sedan tidigare stått att reglerna om övertid ska tillämpas praktiskt så att de leder till ett tillfreds-

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

ställande resultat för både arbetsgivaren och de anställda. Till det har ett förtydligande införts som innebär att en intresseavvägning ska ske mellan verksamhetens behov och arbetstagarens behov av rekreation och familjeliv.

Övertidsarbete kommer att behövas i framtiden för att möta tillfälliga uppgångar i produktionen och för att ta igen tappad produktion. Övertidsarbete är rätt använt ett sätt att möta flexibiliteten och minskar trycket på användning av korta och återkommande visstidsanställningar samt inhyring. Förbundsstyrelsen konstaterar att allt övertidsarbete inte heller alltid ska vara helt frivilligt eftersom det finns oförutsedda situationer som sker med kort varsel och där övertid är nödvändig.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att avslå motionen.

Motion A98

Avdelning 26 Östergötland

Övertid

Under längre tid har vi nu sett hur arbetsgivare utnyttjar sin möjlighet att tvinga våra arbetskamrater att arbeta övertid. Från att ha styrt vår arbetstid har de mer och mer också velat styra vår fritid, vilket de alltså lyckats med. Dessutom utnyttjas övertid även som ett sätt att undvika nyanställningar och till att utnyttja befintlig personal till bristningsgränsen. Denna övertid riskerar att leda till både fysisk och psykisk ohälsa.

Vi anser att det är dags att vi tar tillbaka makten över vår egen fritid och vårt eget välbefinnande.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att övertid ska vara frivilligt att utföra för den enskilde

att ta upp övertidsreglerna i förhandlingar

att övertid bara ska kunna tas ut efter överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Utlåtande, motion A98

Förbundsstyrelsen anser inte att all övertid alltid ska vara helt frivillig eftersom det finns oförutsedda situationer som sker med kort varsel och där övertid är nödvändigt, så kallad nödfallsövertid.

Förbundsstyrelsen anser att det är viktigt att driva frågan om att våra medlemmar ska få ett större inflytande över arbetsskyldigheten vid övertid på de områden där detta upplevs som ett problem och frågan tas upp i förhandlingar. Våra krav om minskad arbetsskyldighet möter dock hårt motstånd från arbetsgivarna.

Genom åren har IF Metall ändå lyckats driva igenom förbättringar, framför allt på Teknikavtalet IF Metalls område där frågan om skyldighet att utföra övertidsarbete är störst. Arbetsskyldigheten vid övertid har sänkts från 200 till 150 timmar och möjligheten att återföra ledig tid till tillgängligt övertidsutrymme har minskat. I 2017 års avtalsrörelse ställdes krav i Teknikavtalet IF Metall § 4 mom. 5:2 om begränsning av övertidsuttaget från 150 till 100 timmar och att återföring till tillgängligt övertidsutrymme vid uttag av betald ledighet ska minskas från 200 till 150 timmar.

I de gemensamma avtalskommentarerna för Teknikavtalet IF Metall har det sedan tidigare stått att reglerna om övertid ska tillämpas praktiskt så att de leder till ett tillfredsställande resultat för både arbetsgivaren och de anställda. Till det har ett förtydligande införts som innebär att en intresseavvägning ska ske mellan verksamhetens behov och arbetstagarens behov av rekreation och familjeliv.

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

Enligt till exempel Teknikavtalet IF Metall kan arbetsgivaren genom överenskommelse med arbetstagare ta ut 50 timmar övertid utöver avtalets begränsning per kalenderår.

Förbundsstyrelsen anser att frågan bör aktualiseras i samband med kommande avtalsförhandlingar utifrån de förhållanden som råder på de olika avtalsområdena.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att avslå 1:a attsatsen och att överlämna 2:a och 3:e attsatserna till avtalsrådet.

Motion A99

Avdelning 28 Västra Skaraborg

Övertid

Många av våra arbetsplatser är slimmade och tempot är högt. Vi behöver därför se över reglerna vad gäller övertid som inkräktar på vår fritid.

Vi måste:

- Få makten över vår fritid.
- Kunna jobba till pensionsåldern.
- Kunna jobba utan att bli utslitna i förtid.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att reglerna vad gäller övertid i våra avtal ändras så att det är upp till arbetstagaren att säga ja eller nej till eventuell övertid.

Utlåtande, motion A99

Arbetskyldigheten vid övertidsarbete är begränsad, främst för att skydda arbetstagarens hälsa, genom lag och avtal om hur mycket övertid som maximalt får utföras inom en tidsperiod.

På de flesta arbetsplatser är arbetskyldigheten vid övertidsarbete inget problem, då det för det mesta kan lösas genom frivillighet. Där är ofta problemet att en mindre grupp anställda arbetar väldigt mycket övertid och snarare anser att begränsningsreglerna är ett hinder. Samtidigt är problemet stort på andra arbetsplatser där produktionen sker vid taktade löpande band, eftersom det krävs att i stort sett samtliga arbetare är på plats för att produktionen ska fungera vid övertidsarbete. Dessa arbetsplatser finns främst inom fordonsindustrin och annan tillverkningsindustri och omfattar därmed ett stort antal medlemmar.

Förbundsstyrelsen anser att det är viktigt att driva frågan om att våra medlemmar ska få ett större inflytande över arbetskyldigheten vid övertid på de områden där detta upplevs som ett problem. Därför har förbundet i flera avtalsrörelser drivit frågor som går ut på att öka individens möjligheter till att avstå övertidsarbete.

Dessvärre har arbetsgivarsidan drivit olika krav på att utöka möjligheten till mer övertidsarbete och större makt över arbetstidens förläggning. Därför möter våra krav om minskad arbetskyldighet hårt motstånd från arbetsgivarna.

Genom åren har IF Metall ändå lyckats driva igenom förbättringar, framför allt på Teknikavtalet IF Metalls område där frågan om skyldighet att utföra övertidsarbete är störst. Arbetskyldigheten vid övertid har sänkts från 200 till 150 timmar och möjligheten att återföra ledig tid till tillgängligt övertidsutrymme har minskat.

I de gemensamma avtalskommentarerna för Teknikavtalet IF Metall har det sedan tidigare stått att reglerna om övertid ska tillämpas praktiskt så att de leder till ett tillfredsställande resultat för både arbetsgivaren och de anställda. Till det har ett förtydligande införts som innebär att en intresseavvägning ska ske mellan verksamhetens behov och arbetstagarens behov av rekreation och familjeliv.

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

Övertidsarbete kommer att behövas i framtiden för att möta tillfälliga uppgångar i produktionen och för att ta igen tappad produktion. Övertidsarbete är rätt använt ett sätt att möta flexibiliteten och minskar trycket på användning av korta och återkommande visstidsanställningar samt inhyrning. Förbundsstyrelsen konstaterar att allt övertidsarbete inte alltid ska vara helt frivilligt eftersom det finns oförutsedda situationer som sker med kort varsel och där övertid är nödvändig.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att avslå motionen.

Motion A100

Avdelning 4 Södra Västerbotten

Förbud mot beordrad övertid

Vi har under många år jobbat övertid inom industrin. Det har inte varit några problem när företagen har sett till att ha en kapacitet som klarar ett normalläge i produktionen genom att utöka kapaciteten, till exempel med ett ytterligare skift, och använt sig av övertid när det varit oförutsedda störningar i produktionen.

Nu beordras personalen ut på övertid på helger och före ordinarie arbetstids förmiddagsskift och efter sista skift på fredag eftersom balansen är för hög gentemot kapaciteten.

Personalen vill bestämma över sin fritid och inte ha ständig beredskap eftersom företaget kan komma ut före sista rast och beordra övertid. Detta medför både psykisk och fysisk ohälsa, i synnerhet för dem som jobbar skift.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att övertid endast sker frivilligt för arbetstagare som jobbar skift.

Utlåtande, motion A100

När det gäller inflytandefrågan hanteras den olika inom olika avtalsområden och branscher. Inom monterande verksamheter där produktionen sker vid taktade löpande band har arbetstagarna minst inflytande över övertiden eftersom det krävs att så gott som samtliga arbetare är på plats för att produktionen ska fungera. Inom andra områden, där den enskilde arbetstagaren har större möjlighet att påverka övertidsarbetet, är det i stället vanligare att övertidsuttaget samlas på ett fåtal arbetare.

Arbetskyldigheten vid övertidsarbete är begränsad, främst för att skydda arbetstagarens hälsa, genom lag och avtal om hur mycket övertid som maximalt får utföras inom en tidsperiod.

Avtalen gör dock inte skillnad på villkoren beroende på om arbetstagare arbetar skift eller inte, reglerna är desamma. Förbundsstyrelsen anser inte att villkoren ska vara annorlunda för skiftgående än för dagtidsarbetare.

Övertidsarbete kommer att behövas i framtiden för att möta tillfälliga uppgångar i produktionen och för att ta igen tappad produktion. Övertidsarbete är rätt använt ett sätt att möta flexibiliteten och minskar trycket på användning av korta och återkommande visstidsanställningar samt inhyrning. Förbundsstyrelsen konstaterar att allt övertidsarbete inte alltid ska vara helt frivilligt ens för skiftarbetare eftersom det finns oförutsedda situationer som sker med kort varsel och där övertid är nödvändig.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att avslå motionen.

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

Motion A101

Avdelning 16 Mälardalen

Övertid

Vi ser i vår dagliga verksamhet att arbetsgivarna allt mer bygger sin verksamhet på att de anställda arbetar övertid. Arbetsplatserna är starkt slimmade med precis bemanning. Vid frånvaro eller kortare uppgång klarar man inte verksamheten utan att beordra övertidsarbete med kort varsel. Det är nästan som om vi numer arbetar sexdagarsveckor på vissa arbetsplatser.

Våra medlemmar styr allt mindre över sin fritid och får allt svårare att planera för den. Detta sliter på medlemmarnas hälsa och på den psykosociala arbetsmiljön. Denna utveckling är inte långsiktigt hållbar.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att få en starkare skrivning av övertidsbestämmelserna i Teknikavtalets kommentarsbok, för att möjliggöra för fler att avstå från övertidsarbete på grund av personliga skäl

att arbetsgivarna inte ska kunna återföra tid för kompensationsledighet, så att när du når dina 200 timmar är det stopp.

Utlåtande, motion A101

I de gemensamma avtalskommentarerna för Teknikavtalet IF Metall har det sedan tidigare stått att reglerna om övertid ska tillämpas praktiskt så att de leder till ett tillfredsställande resultat för både arbetsgivaren och de anställda. Till det har ett förtydligande införts som innebär att en intresseavvägning ska ske mellan verksamhetens behov och arbetstagarens behov av rekreation och familjeliv. De gemensamma avtalskommentarerna har utgjort ett stöd för de klubbar och avdelningar som arbetat aktivt med frågan om inflytande över övertiden. Förbundsstyrelsen anser att frågan om ytterligare stärkta skrivningar i de gemensamma avtalskommentarerna bör hanteras inom avtalsområdet.

Förslaget i 2:a att-satsen är utformat så att det avser samtliga avtalsområden. Konstruktioner rörande återföring till övertidsutrymmet ser olika ut inom olika avtalsområden. I avtalsrörelsen 2017 ställde förbundet avtalskrav, gällande Teknikavtalet IF Metall, om att minska den återförbara tiden från 200 till 150 timmar. Förbundsstyrelsen anser att den exakta utformningen av dessa bestämmelser måste vara en fråga för varje enskilt avtalsområde.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A102

Avdelning 2 Norrbotten, 3 Norra Västerbotten, 4 Södra Västerbotten, 5 Höga Kusten, 7 Södra Norrland

Hårdare reglering gällande övertidsarbete

Om man tänker på hur det ser ut i dagens samhälle med hög arbetslöshet och hög sjukskrivningsgrad, så tycker vi att facket måste sätta ned foten mot övertid.

Många företag är i dag så nedbantade på personal att de räknar med att man jobbar över för att hinna med. Vi anser att detta inte är acceptabelt, varken ur arbetsmiljösynpunkt eller medmänsklighet. Skulle vi halvera övertidsuttagen skulle det kunna generera fler arbetsmöjligheter och en bättre arbetsmiljö. Det skulle även vara mer ekonomiskt för företagen.

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

Vi vill att IF Metall tar ställning till detta och halverar den del av övertiden som arbetsgivaren bestämmer över själv samt att vi ställer högre krav vid utökad övertid. Skulle samtliga LO-förbund vara eniga om detta, skulle det kunna ge mellan 50 000 och 75 000 fler jobbtillfällen (enligt en TCO-mätning). Dessutom skulle det minska sjukskrivningstalen på grund av utbrändhet.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att sänka övertidstaket i kollektivavtalen

att reglera övertidstimmar hårdare genom lokala förhandlingar

att överträdelse mot övertidsbestämmelser beläggs med mer kostsam sanktion än i dag.

Utlåtande, motion A102

Arbetskyldigheten vid övertidsarbete är begränsad, främst för att skydda arbetstagarens hälsa, genom lag och avtal om hur mycket övertid som maximalt får utföras inom en tidsperiod.

Genom åren har IF Metall lyckats driva igenom förbättringar, framför allt på Teknikavtalet IF Metalls område där frågan om skyldighet att utföra övertidsarbete är störst. Arbetskyldigheten vid övertid har sänkts från 200 till 150 timmar och möjligheten att återföra ledig tid till tillgängligt övertidsutrymme har minskat. I 2017 års avtalsrörelse ställdes krav i Teknikavtalet IF Metall § 4 mom. 5:2 om begränsning av övertidsuttaget från 150 till 100 timmar och att återföring till tillgängligt övertidsutrymme vid uttag av betald ledighet ska minskas från 200 till 150 timmar.

Förbundsstyrelsen anser att frågan om hur många övertidstimmar som ska vara tillåtna är av största betydelse för våra medlemmar och att frågan därför bör aktualiseras i samband med kommande avtalsförhandlingar utifrån de förhållanden som råder inom de olika avtalsområdena.

Enligt förbundsstyrelsens uppfattning finns redan i dag möjligheten att reglera övertiden hårdare genom lokala överenskommelser.

Redan i dag kan det röra sig om betydande belopp för arbetsgivare som bryter mot övertidsbestämmelserna, men en höjd sanktion kan leda till att företagen planerar sin verksamhet bättre.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna 1:a att-satsen till avtalsrådet, att anse 2:a att-satsen beaktad och att överlämna 3:e att-satsen till avtalsrådet.

Motion A103

Avdelning 33 Vätterbygden, klubben vid Scania CV avdelning 38 Östra Småland

Övertid

Vi anser att övertidstaket är för högt. Övertiden läggs ut på kvälls- och nattskift och vid större uttag även på helger. Detta får stor inverkan på medlemmarnas fritid och hälsa. Dessutom finns höga krav på att delta vid all övertid.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att ett övertidstak införs på 125 timmar per år.

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

Utlåtande, motion A103

Eftersom situationen är olika inom olika avtalsområden bör avtalskrav och lösningar anpassas utifrån de omständigheter som råder inom respektive avtalsområde. I 2017 års avtalsrörelse ställdes till exempel för Teknikavtalet IF Metall § 4 mom. 5:2 krav om en begränsning av övertiden, från 150 till 100 timmar och från 200 till 150 timmar gällande återföring av tid.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A104

Medlem Roger Sund avdelning 6 Mellersta Norrland

Övertid

Begränsa arbetsgivarens möjlighet att införa arbetstidskorridorer.

Jag föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att begränsa övertidsuttag till 100 timmar per kalenderår.

Utlåtande, motion A104

Motionens förslag avser samtliga avtalsområden. I 2017 års avtalsrörelse ställdes till exempel för Teknikavtalet IF Metall § 4 mom. 5:2 krav om en begränsning av övertiden från 150 till 100 timmar och från 200 till 150 timmar gällande återföring av tid. Eftersom situationen är olika inom olika avtalsområden bör avtalskrav och lösningar anpassas utifrån de omständigheter som råder inom respektive avtalsområde.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A105

Avdelning 29 Norra Älvsborg

Återfört övertidsutrymme

Enligt Teknikavtalet IF Metall blir uttag av ledighet återförd, i motsvarande tid, till tillgänglig övertid. Denna återföring innefattar även de timmar som kommer från den avtalade arbetstidsförkortningen. Då tanken med arbetstidsförkortningen förmodas vara att just förkorta arbetstiden – för livet, året eller på kortare horisont – är denna ordning aningen underlig. Arbetstidsförkortningen borde inte skapa större övertidsutrymme för arbetsgivaren att förfoga över.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att uttagen tid av arbetstidsförkortning inte ska återföras som tillgänglig övertid.

Utlåtande, motion A105

Före 2004 fanns i Teknikavtalet IF Metall ingen gräns för hur mycket tid som kunde återföras från kompensationsledighet till tillgängligt övertidsutrymme. År 2004 slogs tidbanken för arbetstidsförkortning och kompensationsledighet ihop. Det fick till följd att betalningen för ledigheten blev densamma oavsett om ledigheten togs ut i form av arbetstidsförkortning eller som kompensationsledighet för utfört övertidsarbete.

Dagordningens punkt 17 – Vår arbetsplats

I 2017 års avtalsrörelse ställdes krav i Teknikavtalet IF Metall § 4 mom. 5:2 om begränsning av övertidsuttaget från 150 till 100 timmar och att återföring till tillgängligt övertidsutrymme vid uttag av betald ledighet ska minskas från 200 till 150 timmar.

Motionens förslag avser samtliga avtalsområden. Eftersom situationen är olika inom olika avtalsområden bör avtalskrav och lösningar anpassas utifrån de omständigheter som råder inom respektive avtalsområde.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.

Motion A106

Avdelning 26 Östergötland, 33 Vätterbygden, 40 Västbo-Östbo

Övertid

Många av våra medlemmar har svårt att få ihop det med arbete, familj och fritid; barn som ska till förskola, skola, fritidsaktiviteter m.m. En del orkar inte, utan familj att ta hänsyn till, arbeta mer än heltid, på grund av bland annat stress och ensidigt arbete. För många är det dessutom en förutsättning att vara aktiv på något sätt på sin fritid för att inte riskera sin hälsa. Övertidsarbete kräver både extra fysisk/mental ork och extra planering.

Det finns regler för hur mycket övertid man behöver jobba, vilket är för mycket för många. Men det finns inga regler som säger att arbetsgivaren måste verkställa övertid som beordrats. Arbetsgivaren kan dag efter dag beordra övertid före sista rast, för det fall det skulle behövas. Då övertid planeras in innebär det exempelvis att barnvakt behöver ordnas eller en aktivitet ställas in. Dessutom kan möjligheten till samåkning begränsas. Vi vet att det finns arbetsgivare som sätter detta i system och tanken med avtalstexten borde väl inte vara att detta ska kunna ske.

Vi föreslår kongressen besluta ge förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för

att man i Teknikavtalet IF Metall ändrar så det får konsekvenser för arbetsgivare som sätter i system att varsla om övertid och som sedan inte verkställer den

att det införs i Teknikavtalet IF Metall att den person som blir utsatt för detta får någon form av kompensation för övertid som man planerat för men som inte verkställs

att i Teknikavtalet IF Metall tidigarelägga tidpunkten för när arbetsgivaren senast måste varsla om övertid.

Utlåtande, motion A106

I dag finns ingen reglering i Teknikavtalet IF Metall om vad konsekvensen blir för arbetsgivare som sätter i system att begära övertid och därefter inte verkställa den. Det finns inte heller regler om ersättning till arbetstagare som drabbas av inställd övertid.

Förbundsstyrelsen anser att det är ett oskick som bör leda till konsekvenser om arbetsgivare begär övertid ”för säkerhets skull” och därefter ställer in den.

I dag ska arbetsgivare lämna meddelande om arbete på övertid i god tid och senast före sista rast å ordinarie arbetstid. Förbundsstyrelsen anser att ovanstående frågor bör hanteras inom avtalsområdet.

Förbundsstyrelsen föreslår mot denna bakgrund kongressen besluta att överlämna motionen till avtalsrådet.